

# Kvæðauppskriftir Jóannesar í Króki

Kaj Larsen

Tey flestu, sum hoyra navnið Jóannes í Króki nevnt koma uttan iva fyrst og fremst í tankar um høvuðsverkið hjá honum, ta stóru kvæðabókina *Sandoyarbók*. Men bæði undan hesum savni og eisini aftaná savnaði hann kvæði ella skrivaði av. Tað, sum eg her fari at siga um arbeiði Jóannesar við kvæðunum, skal eg býta í trý: fyrst skal eg siga nakað um ta fyrsta savnið hjá honum – tað sum vanliga verður rópt *Hentzes Savnið* – og hvussu tað kom í lag. Síðani skal eg viðgera *Sandoyarbók* – og her havi eg havt nógv gagn av eini áhugaverdari grein, sum Patriciu Conroy hevur skrivað. At enda skal eg taka tað upp, sum hann gjørði aftan á *Sandoyarbók*, og tað var fyrst og fremst avskrivningararbeiði.

## H.C. Lyngbye og kvæðauppskrivingin

Søgan um, hvussu Jóannes í Króki – og við honum Schröter prestur í Suðuroy – kom í gongd við at skriva upp kvæði, er oftani søgd. Eg fari kortini at loyva mær at endurtaka hana her í dag.

Tøkkina fyri at hesir nevndu menn beint undan 1820 fóru undir teirra kvæðaupp-

skrivningararbeiði eiga tveir danskir gudfrøðingar – annar æt Lyngbye og hin æt Müller.

Tað var í 1817, at Hans Christian Lyngbye, sum umframt at vera teolgur eisini var serkønur í tara og tangi, kom til Føroya at kanna føroyskt tang. Hetta var í sambandi við eitt størri verk hann var í ferð at skriva um tang og tara í Norðurlondum. Tað man hava verið skjótt eftir at hann kom higar, at hann kom í samband við Jens Christian Svabo, sum tá búði í Havnini. Svabo hevði á sínari Føroyaferð í 1781-82 skrivað umleið hálvthundrað kvæðir upp. Hann hevði gjørt sær eina stavseting, sum bygdi beinleiðis á úttaluna í málinum. Svabo lærði Lyngbye sína stavseting og gav honum nøkurlunda hylling á føroyskum. Lyngbye gav seg so til at skriva upp kvæði í lötum, tá ið einki gjørdist uttandura. Hann sigur sjálvur, at hann fekk fatur á einum parti av Sjúrdarkvæðunum. Eftir øllum at døma hevur tað verið *Regin smiði* og einum parti av *Brynhildar tátti*, hann fekk fatur á.

Tá ið hann kom aftur til Keypmannahavnar vísti hann Petur Erasmusi Müller

tekstirnar. Hann var professari í gudfrøði, men var eisini kønur í norrønum máli og bókmentum. Hann sá, at hesir tekstirnir snúðu seg um søgur, ið eisini funnust á norrønum. Hansara áhugi fyri hesum føroysku kvæðunum varð beinanvegin vaktur. Hann skrivaði til Schrøter prest í Suðuroy og Hentze próst á Sandi og bað teir útvega fleiri kvæði, serliga tilfík sum høvdu tilknýti til Sjúrdarkvæðini. Frá Schrøteri fekk hann longu í 1818 sendandi eitt handrit við Sjúrdarkvæðunum, uppskrivað í Suðuroy. Hetta er tann fyrsta fullfíggaða uppskrivtin av Sjúrdarkvæðunum, ið til er, og handritið hjá Schrøter er grundarlagið undir teirri útgávuni av Sjúrdarkvæðunum, sum Lyngbye gjørði í 1822 og sum er tann fyrsta bók-in, ið varð prentað á føroyskum. Tey brot-ini, Lyngbye fekk fatur á, eru ikki til longur.

### Hentzes Savn

Frá Hentze prósti á Sandi fekk Müller umleið eitt ár seinni, tvs. í 1819, sendandi eitt handrit, sum vanliga verður nevnt *Hentzes Savn*. Hetta handrit er til støddar sum ein miðalstór bók, úti við 150 blaðsíður, og inniheldur 18 kvæði. Sjálvt um handritið er kallað upp eftir Hentze próst, so er tað, alt sum tað er, skrivað við hondini hjá Jóannesi í Króki. Men grundin til at tað ber navnið á próstinum er, at tað var hann ið fekk Jóannes at fara í gongd við at savna hesi kvæði og kanska serliga at tað, sum nevnt var hann ið sendi handritið til Keypmannahavnar.

Áðrenn eg sigi meira um Hentzes Savnið, haldi eg tað vera hóskað at siga eitt lítlið sindur um stavsetingina av føroyskum í hesum árum. Sum tað man vera flestum

kunnigt, høvdu vit um 1820 ikki teirri stavseting, sum nú er. Tann stavsetingin, vit brúka í dag varð ikki til fyrr enn eini 30 ár seinni. Tað var sum kunnigt V.U.Hammershaimb sum gjørði hana umleið 1850.

Men hvussu skrivaðu teir so, Schrøter, Jóannes í Króki og aðrir?

Eg nevndi í áðni, at Svabo seinast í 18. øld gjørði sær sína egnu stavseting, sum bygd í beinleiðis á úttaluna. Stavsetingin hjá Jóannesi í Króki – bæði í Hentzes Savn og Sandoyarbók – er umleið tann sama sum hjá Svabo. Tað eru onkir minni munir teirra millum, og eg skal nevna tvey dømi. Ein munurin er, at í einum orði sum t.d. *fór* byggir Svabo á vágamál og skrivar /eu/, meðan Jóannes skrivar /ou/, tvs. at Jóannes hevur sagt [four]. Ein annar munur er, at í einum orði sum t.d. *fara* skrivar Svabo /ea/ meðan Jóannes skrivar /a/ í Hentzes Savn. Í Sandoyarbók skrivar hann eisini /a/ í fyrstani, men skiftir rættiliga skjótt til /ea/. Hetta vóru nøkur fá orð um stavseting – og nú skal eg siga eitt sindur meira um Hentzes Savnið.

Hentzes Savn inniheldur sum nevnt 18 kvæði, mest gomul kvæði; men í savninum eru eisini nøkur nýyrkt kvæði eftir Sjóvarbóndan, sum her eru varðveitt í teirri elstu nú kendu uppskrift, t.d. *Ormurin langi*.

Eitt sum eyðkennir Hentzes Savn samanbórið við Sandoyarbók er, at Hentzes Savn hevur niðurlag til hvørt kvæði, meðan Sandoyarbók eingi niðurløg hevur við. Ein annar munur millum tey tvey handritini er, at í Hentzes Savn fáa vit ikki nakað at vita um, hvaðani kvæðið er, meðan Sandoyarbók – sum vit skulu síggja – gevur upplýsingar um hetta.



Tey kvæði, sum P.E. Müller fyrst og fremst sóknaðist eftir, Sjúrdarkvæðini, eru ikki við í Hentzes Savn. Teimum fekk Jóannes ikki fatur á, fyrr enn hann savnaði tilfar til Sandoyarbók. Annars er at siga, at tey allarflestu av kvæðunum í Hentzes Savn eru eisini við í Sandoyarbók. Tað eru fyra kvæði, sum eru við í Hentzes Savn, men sum ikki eru komin við í Sandoyarbók, og tey eru: *Gudbrands kvæði*, *Leivur Øssursson*, *Pætur Knútssons ríma* og *Fiskakvæðið*.

Jóannes hevur neyvan goymt avskriftir av kvæðunum í Hentzes Savn; men hann hevur sjálvandi minst, hvørjum hann fekk kvæðir frá – í hvussu er í flestu førum – og hevur so vitjað teir aftur, tá hann savnaði tilfarið til Sandoyarbók, tí í flestum førum eru uppskriftirnar av kvæðum sum eru við í báðum handritum eins ella umleið eins; men í summum førum er somikið stórir munur á sama kvæði í teimum báðum handritunum, at talan man vera um uppskriftir eftir ymisk heimildarfólk. Til dømis er *Sniolvs kvæði* í Hentzes Savn 7 tættir, men í Sandoyarbók er tað 9 tættir.

Summi av kvæðunum í Hentzes Savn hevur Jóannes fingið sendandi aðrastaðni frá. Tað sæst á málinum, og tað er fyrst og fremst eitt máleyðkenni, sum vísir tað. Orð sum *fáa* og *ráða* skrivar Jóannes vanliga /faua/ og /raua/, tvs. hann skrivar tey við /au/. Aftan fyri hendan skrivihátt má tað liggja ein serligur sandoyarframburður, sum minnir eitt sindur um vágaframburðin av hesum orðum. Í Vágunum siga tey sum kunnugt [foua] og [roua]. Jóannes skrivar í teimum allarflestu kvæðunum /au/ í tílíkum orðum; men í nøkrum fáum tekstum – sum

t.d. Orminum langa og Leiv Øssursons kvæði – skrivar hann /faa-a/ og /raa-a/. Hetta man vera ávirkan frá uppskriftum hann hevur havt framman fyri sær og skrivað av eftir. Vit vita, at hann seinni – tá ið hann sat og skrivaði Sandoyarbók – fekk uppskriftir sendandi, m.a. fekk hann Ormin langa sendandi frá Sjóvarbóndanum, sum jú yrkti hetta kvæði.

Hentzes Savn er tað triðjælsta kvæðasavnið vit eiga. Eldri eru søvnini hjá Svabo og uppskriftin hjá Schrøter av Sjúrdarkvæðunum. Tað er ikki enn komin nøkur útgáva av Hentzes Savn eftir handritinum.

Og so komi eg til høvuðsverkið hjá Jóannesi, Sandoyarbók.

### Sandoyarbók

Eini tvey ár gingu frá at Hentzes Savn var skrivað, so fór Jóannes í gongd aftur av nýggjum at skriva niður kvæði. Tað er ikki heilt greitt, hvat ið fekk hann at fara í gongd aftur. Sjálvur sigur hann, at Jákup Nolsøe og Jens Davidsen í 1822 og 1823 bóðu hann skriva upp kvæði; men tá var hann longu komin væl í gongd. Eitt sum kann hava verið av týðningi er, at heystið 1820 vóru ikki færri enn 6 brúdleyp heima á Sandi. Tað er væl hugsandi, at tann nógva kvøðing, ið sjálvandi hevur verið í samband við hesi brúdleyp, hevur eggjað Jóannes til at fara í gongd aftur við at skriva niður kvæði. Í hvussu er og ikki, í februar 1821 festi hann fyrsta kvæðið á blað, og hetta var byrjanin til tað savnið, sum seinni kom at eita Sandoyarbók. Hon er til stóddar nakað sum Hentzes Savn og inniheldur tilsamans 95 kvæði og vísur og er ikki minni enn 860 blaðsíður.

Eitt sum eyðkennir Sandoyarbók er, at hon – sum tað fyrsta føroyska kvæðasavnið – gevur upplýsingar um, hvaðani kvæðið er fingið. Aftast í handritinum er ein nummereraður listi yvir øll kvæðini við upplýsingum um m.a.:

hvussu nógv ørindi tað er  
ár og dag tá ið tað varð uppskrivað  
hvørjum heimildarmanni tað varð uppskrivað eftir og  
hvar ið heimildarmaðurin búði.

Hvaðani eru so kvæðini?

Sjálvur sigur Jóannes, at hann samlaði alt sum fólk visti um har á leið; men hyggja vit nærri at heimildarfólki hansara, síggja vit at hann fyrst og fremst savnaði í nærmasta grannalagnum hjá sær heima á Sandi. Hann fekk eisini tilfar úr øðrum bygdum í sýsluni; men tað var mest frá fólki, sum var nær skylt við grannarnar hjá honum. Burtur í aðrar bygdir er hann neyvan farin í inn-savningarørindum. Tey kvæði, hann hevur fingið frá monnum aðrastaðni í sýsluni, man hann hava fingið frá teimum, tá ið teir vóru í ørindum heima á Sandi. Nøkur kvæði fekk hann frá fólki uttan fyri Sandoyar sýslu. Av teimum man hann hava fingið uppskriftirnar sendandi.

Nógv tað mesta av kvæðunum er skrivað upp eftir kvøðarar, ið vóru búsitandi heima á Sandi. Frá hesum heimildarfólkum fekk hann umleið tveir triðjingar av øllum savninum ella 65 kvæði. Hesi fólkin vóru 17 í tali, tvs. at frá teimum flestu av hesum fólku fekk hann meir enn eitt kvæði. Tann sum hann fekk flest kvæði frá av hesum kvøðarum var Hanus Johannesen í Miðstovu í Trøðum – og hann er eisini tann

størsta kvæðakempan millum heimildarfólkini yvirhøvur. Frá honum fekk hann ikki minni enn 13 kvæði. Tann næsti í røðini er Johan Michael Hentze, sum hann fekk 10 kvæði frá. Frá 8 kvøðarum fekk hann millum 2 og 8 kvæði frá hvørjum, og frá 7 kvøðarum fekk hann eitt kvæði frá hvørjum.

Úr øðrum bygdum í Sandoyar sýslu fekk hann úr Skúvoy 3 kvæði frá 3 kvøðarum, og tað sama fekk hann úr Húsavík. Úr Skálavík fekk hann 10 kvæði frá 6 kvøðarum (ein teirra var ættaður av Skarvanesi), og úr Dali fekk hann 2 kvæði frá einum kvøðara. Úr bygdum uttan fyri Sandoyinna fekk hann 3 kvæði úr Kollafirði, frá Sjóvarbóndanum. Úr Havnini fekk hann 3 kvæði og úr Nólsoy eitt.

Hóast hesa stóru rúgvu av kvæðum, so vita vit, at tað hevur verið ymiskt kvæðatilfar, sum hann ikki hevur fingið fatur á. Av tóttum hevur hann bara tveir við: Daniels tóttur og Sanda tóttur, hóast tað at tað hevur funnist onkur annar tóttur, ivaleyst fleiri, á Sandi um tað mundið, sum tað er lítið hugsandi, at hann ikki hevur vitað um. Tað kundi sæð út sum, at hann av einari ella aðrari grund ikki hevur viljað tikið so nógvur tættir við.

Eitt annað dømi um tilfar hann kundi havt fingið hava vit vitan um frá einum útlendingi. Á sumri í 1821 ferðaðist ein náttúrufrøðingur, Forchhammer, um oyggjarnar og gjørdi náttúrufrøðiligar kanningar. Hann hevði eisini áhuga fyri kvøðing og kvæðum. Í Skálavík hitti hann eina kvæðakempu, Jógvan Danielsen á Oyrini, og fekk hann at kvøða fyri sær. Hann kvað tvey kvæði fyri honum, *Sjúrdar kvæði* og *Grím-*



ur kongur á Bretlandi, og hareftir roknaði hann upp nøvnini á 20 øðrum kvæðum, sum hann dugdi. Ímillum hesi 20 er eitt, sum ikki er við í Sandoyarbók. Eini tveytrý ár eftir hesa vitjanina hjá Forchhammer fekk Jóannes í Króki eitt kvæði, *Tormaður skald*, frá Jógvani á Oyrini; men Tormaður skald er ikki millum tey 20 kvæðini, sum Jógvan nevndi fyrri Forchhammer.

Hetta eg havi sagt her vísir, at tað hevur verið nakað av tilfari, sum Jóannes ikki er komin í samband við. Men tað er ringt at siga nakað við vissu um, hvussu nógv ella hvussu lítið ið hevur verið av tílkum tilfari.

Nær eru so kvæðini í Sandoyarbók skriv-  
að?

Eg segði í áðni, at Jóannes setti sjøtul á tíðliga í 1821. Mánaðirnar februar til apríl savnaði hann 12 kvæði. So er ein støðgur í umleið 1 ár; men so kemur rættilig gongd á hjá honum: frá februar 1822 til og við mars 1823 fekk hann fatur á meira enn tveimum triðjingum av øllum kvæðunum, umleið 70 kvæðum. Í 1824 er úrslitið hjá honum 4 kvæði, og tey fylgjandi árin fær hann bara fatur á einum ella tveimum kvæðum um árið (í 1828 skrivur hann einki kvæði upp). Grundin til, at hann fær lítið og einki tey seinna árin er sjálvandi, at hann longu tey tveytrý fyrstu árin hevur fingið meginpartin av tí, ið var at fáa. Eftir at hava sitið og fingist við hetta verk í rúmliga tíggu ár endar hann tað við einum eftirorði, sum endar við hesum orðum:

Saaledes er nu denne qvæa bog fuldfærdiget i Aaret  
1831 den 6te Julii.

Sandoyarbók er innbundin við tilfari, sum var við hondina: permurnar eru tvær tjúkk-

ar træplátur og uttanum er roð. Ein vísabók við andligum sangum, sum Jóannes skriv-  
aði og sum nú er á Landsbókasavninum, hevur eisini verið innbundin á hendan hátt.

Aftan á at Jóannes var deyður keypti Svend Grundtvig í 1872 handritið frá erva-  
ingunum, og tað var hann sum gav tí navnið Sandoyarbók. Svend Grundtvig var tann maður uttan fyrri Føroyar, sum í hesum árum hevði størstan áhuga fyri føroyskum kvæðum og visti mest um tey. Tá ið hann doyði í 1883 endaði Sandoyarbók saman við tí tilfari, ið lá eftir hann, á Kongliga Bókasavninum. Seinni er alt hansara tilfar – eisini Sandoyarbók – flutt á eitt sersavn, ið eitur Dansk Folkemindesamling.

Sandoyarbók varð givin út eftir handrit-  
inum í árunum 1968-82 í tveimum bindum. Fyri útgávu stóð Rikard Long.

Eg vil enda tað sum eg her havi sagt um Sandoyarbók við at siga, at eg haldi ikki at tað er at gera ov nógv av at siga um hana, at hon er tað virðismiklasta einstaka kvæða-  
savnið, vit eiga.

Og so koma vit til tað triðja kapitlið í  
arbeiðinum hjá Jóanesi við kvæðunum.

### Aftan á Sandoyarbók

Aftan á at Jóannes í Króki var liðugur við Sandoyarbók savnaði hann lítið og einki av nýggjum kvæðum. Hansara arbeiði við kvæðum í tíðini sum fylgdi var at kalla bara avskrivningarbeiði. Í árunum fram til umleið 1850 vóru tað fleiri, ið fingi kvæðaav-  
skriftir frá honum. Sambært Hammers-  
haimb var hetta ein lítil inntøkukelda hjá honum. Eg skal nevna tvey dømi, sum eg kenni til, um at hann hevur tikið pengar fyri avskriftir.

Tað fyrsta er ein avskrift av kvæðinum *Ásmundur Aðalson*, sum er komin á Landsbókasavnið úr Skopun. Aftan á tekstin hevur Jóannes skrivað stutt og greitt: kostar *ain mark*.

Hitt dømið er ein avskrift millum pappírini hjá Hammershaimb í Keypmannahavn av *Koralds kvæði*. Hesa avskrift hevur Hammershaimb ikki fingið frá Jóannesi sjálvum. Tað sæst á nøkrum orðum, sum eru skrivað aftan við kvæðið av einari hond, sum ikki hevur verið nógv von við pennar. Hesi orð eru skrivað á einum donskum-føroyskum blandingsmáli og ljóða soleiðis:

han som skrev Det Kvaie Han sagdi at han vildi hava  
holt femta skind. men ieg beder ikki Dig bitala Det  
holt femta skind[.] nils iens sen a glifrun.

Eg skal nú umtala nakrar persónar, sum fingust við at samla kvæði í hesum árum og sum vit vita hava fingið tilfar frá Jóannesi. Tann fyrsti, eg skal nevna, er ein fugloyingur. Í 1830- ella 40-árunum sat bóndin Hanus Hanusson ella Sjeypdi Hanus við Gellingará í Hattarvík og skrivaði eina kvæðabók, sum seinni kom at eita *Fugloyarbók*. Henda kvæðabók kom fram í dagsljósið í 1854, tá ið Hammershaimb fekk hana sendandi sum gávu frá táverandi eigaranum, H.D.Matras. Hon inniheldur umleið líka nógv kvæði sum Sandoyarbók. Hanus sigur ikki nakað um, hvaðani hann hevur tilfarið – soleiðis sum Jóannes í Króki gjørdi. Men tað er greitt, at hann hevur ein part av kvæðunum frá kvøðarum har norðuri. Fleiri av kvæðunum hevur hann skrivað av eftir útgávuni hjá Lyngbye av Sjørðar-kvæðunum (tað var tann útgávan sum kom

í 1822). Og so hevur hann eisini fingið tilfar frá Jóannesi í Króki. Hann sum kennir hondina hjá Jóannesi skal ikki blaða nógv bløð inn í Fugloyarbók, so kemur hann fram á 2 kvæði, sum eru skrivað við hansara hond. Hetta eru avskriftir, sum Hanus hevur fingið sendandi og ikki hevur gjørt sær ómak at skriva av, men hevur bundið tey inn saman við sínum egna tilfari. Tað eru kvæðini *Grimmars kvæði* og *Grímur á Bretlandi*, sum eru nr. 3 og 4 í handritinum.

Ein annar kvæðasavnari í hesum árum, Napoleon Nolsøe, lækni, skrivaði í árunum 1840-51 eina stóra kvæðabók í trimum bindum. At kalla øll kvæðini í hesi kvæðabók eru avskriftir eftir aðrar kvæðauppskrivarar. Í fyrsta og øðrum bindi er meginparturin av kvæðunum avskriftir eftir Sandoyarbók; men Napoleon kann ikki hava skrivað av beinleiðis eftir Sandoyarbók, tí hon lá á Sandi og hann var tá í Keypmannahavn. Í sínum endurminningum sigur Jóannes, at Jákup Nolsøe – hann var pápi Napoleon – rættiliga tíðliga fekk avskriftir av teimum flestu kvæðauppskriftunum hjá sær. Hesar avskriftir eru ikki til longur; men tað er væl hugsandi, at Napoleon hevur fingið tær frá pápanum, tá ið hann fór í holt við sína kvæðabók og at hann hevur tveitt tær burtur, tá ið hann hevði skrivað tær av.

Ein triðji kvæðasavnari, sum fekk tilfar frá Jóannesi, er Hammershaimb. Hann ferðaðist í árunum 1847-48 um ein part av Føroyum í innsavningarørindum, og var millum annað í Sandoyinni. Á hesi ferðini hitti hann Jóannes í Króki og fekk loyvi at síggja og brúka Sandoyarbók. Millum pappírini hjá Svend Grundtvig, fólkavísufrøðingi og vinmanni Hammershaimbs,



finst ein listi yvir 83 av kvæðunum í Sandoyarbók, sum er skrivaður av Hammershaimb og sum hann man hava gjørt á hesi ferðini, og har er eisini ein avskrift av hesum lista, sum Svend Grundtvig hevur gjørt. Tað man vera eftir hesum listanum hjá sær, at Hammershaimb hevur biðið um kvæðavskriftir frá Jóannesi. Ímillum pappírini hjá Hammershaimb eru úti við hálvthundrað avskriftir, sum hann hevur fingið sendandi frá Jóannesi í árunum um 1850. Og hann hevur fingið tær í ið hvussu er tveimum umførum. Tær eru allar – uttan tríggjar – avskriftir eftir Sandoyarbók. Svend Grundtvig hevur eisini fingið kvæðauppskriftir, fimm í tali, allar eftir Sandoyarbók. Tað tykist sum at tann áhugi, sum Hammershaimb og Grundtvig vístu kvæðasavninum hjá Jóannesi, hevur eggjað honum til einaferð enn at royna at savna kvæði, tí ímillum avskriftirnar, sum hann sendi Hammershaimb eru – sum eg nevndi – trý kvæði, sum ikki eru við í Sandoyarbók og sum uttan iva eru nýggjar uppskriftir frá hesum árum. Og onkuntíð hevur hann eisini skoytt nýggi ørindi upp í tekstir, sum hann skrivaði av eftir Sandoyarbók. Eitt dømi er *Gongurólvs kvæði*, sum í Sandoyarbók er 140 ørindi, meðan avskriftin, sum Hammershaimb fekk frá honum er 151 ørindi.

Eg nevndi í sambandi við Hentzes Savn, at eingi niðurløg eru við í Sandoyarbók. Í avskriftunum eftir Sandoyarbók hevur Jóannes altíð niðurløg við. Tað tykist sum at hann hevur havt niðurløgini samlað fyri seg, tí á Landsbókasavninum finst eitt samanlagt blað við niðurløgum, sum eru talmerkt 21-54, tvs. at tað hevur funnist eitt

blað aftrat við 20 niðurløgum, sum nú er burturblivið, og millum avskriftirnar, sum Hammershaimb fekk, eru eini 30 niðurløg samlað fyri seg aftrat teimum sum fylgdu við teimum einstøku kvæðunum.

Hyggja vit nú til seinast at nøgdini av kvæðum, sum Jóannes samlaði, so eru tað rúmliga 100 kvæði, og sjálvur sigur hann, at talið á ørindum var umleið 10.000, og tað man ikki vera av leið.

Hetta var so tað eg hevði at siga her í dag um kvæðasavningina hjá merkismanninum, Jóannesi í Króki. Og eg vil enda við at siga, at Jóannes við sínum kvæðasøvnum, fyrst og fremst *Sandoyarbók*, stendur í fremstu røð millum føroyskar kvæðasavnarar, undir liðini á monnum sum Hammershaimb, Schrøter og Svabo.

### Bókmentir:

Conroy, Patricia. 1989. A Faroese Ballad Collection, Its Collector and the Community. *Fróðskaparrit* 34-35 (1986-87): 23-41.

Króki, Jóannes í. 1968-82. *Sandoyarbók* I-II. Samskipað útgávuna hevur Rikard Long, Tórshavn.

Kaj Larsen  
Føroyamálsdeildin  
Fróðskaparsetur Føroya  
FR-100 Tórshavn  
Færøerne